

महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग एक-ल

वर्ष १, अंक ५८(५) मंगळवार, सप्टेंबर १, २००९/भाद्र १०, शके १९३१

[पृष्ठ ८

किंमत : रुपये २०.००

असाधारण क्रमांक २२०

प्राधिकृत प्रकाशन

(केंद्रीय) औद्योगिक विवाद अधिनियम व मुंबई औद्योगिक संबंध अधिनियम
यांखालील (भाग एक, चार-अ, चार-ब आणि चार-क यांमध्ये प्रसिद्ध केलेल्या
अधिसूचना, आदेश व निवाडे यांव्यतिरिक्त) अधिसूचना, आदेश व निवाडे.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ३१ ऑगस्ट २००९

अधिसूचना

किमान वेतन अधिनियम, १९४८.

क्रमांक कि.वे.अ. ८२००९/प्र.क्र. ११८५/कामगार - ७. — ज्याअर्थी, महाराष्ट्र शासनाने, महाराष्ट्र राज्यातील
“विटा व कौलांच्या (टेराकोटाच्या किंवा मातीच्या) कारखान्यांतील कामधंदा ” यातील रोजगारात असलेल्या
(यात यापुढे ज्याचा “उक्त अनुसूचित रोजगार ” असा उल्लेख करण्यात आलेला आहे.) कामगारांना देय असलेले
किमान वेतन दर शासन अधिसूचना, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक एमडब्ल्यूए-५२८३/सीआर-५५१४/
कामगार-७, दिनांक २० ऑक्टोबर १९८३ अन्वये पुनर्निर्धारित केलेले आहेत ;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र शासनाने पुनर्विलोकन करून, उक्त अनुसूचित रोजगारातील कामगारांना देय असलेले
किमान वेतन दर पुनर्निर्धारित करण्याचे ठरलेले आहे.

(१)

भाग एक-ल—२२०-१

त्याअर्थी, आता किमान वेतन अधिनियम, १९४८ (१९४८ चा ११) हा महाराष्ट्र राज्यास लागू करताना त्याच्या कलम ३, पोट-कलम (१) चा खंड (ब) आणि कलम ५ च्या पोट-कलम (२) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, शासकीय अधिसूचना, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. किवेअ-११२००८/प्र. क्र. १०६५/कामगार-७, दिनांक ५ फेब्रुवारी २००९ मध्ये प्रसिद्ध झालेल्या प्रस्तावाच्या संबंधात मिळालेली सर्व अभिवेदने विचारात घेतल्यानंतर महाराष्ट्र शासनाने यापुढे दिनांक ३१ ऑगस्ट २००९ पासून उक्त अनुसूचित रोजगारात नोंकरीत असलेल्या यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (२) मध्ये नमूद केलेल्या कामगारांच्या वर्गांला त्या अनुसूचीच्या स्तंभ (३) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे वेतनाचे किमान वेतन दर पुनर्निर्धारित करीत आहे :-

अनुसूची

अनु- क्रमांक (१)	कामगारांची वर्गवारी (२)	मूळ किमान वेतन दर (रुपये) परिमंडळ-१ (३)	परिमंडळ-२
विटा विभाग			
१	विटा तयार करणारे कामगार— ९" X ४" X ३" आकाराची विटा	३००.०० प्रति हजार	२८०.०० प्रति हजार
	९" X ४" X ६" आकाराची विटा	६००.०० प्रति हजार	५६०.०० प्रति हजार
२	विटा वाहणारे कामगार— ९" X ४" X ३" आकाराची विटा	६५.०० प्रति हजार	६०.०० प्रति हजार
	९" X ४" X ६" आकाराची विटा	१३०.०० प्रति हजार	१२०.०० प्रति हजार
३	व्यवस्थापक/मुकादम/पर्यवेक्षक/ लेखापाल	३,७००.०० दरमहा	३,६००.०० दरमहा
४	भटकर (भट्टी लावणारे)	३,५००.०० दरमहा	३,४००.०० दरमहा
५	कोयलावाला (कोळसा फोडणारे)	३,३००.०० दरमहा	३,२००.०० दरमहा
कोले विभाग			
१	कुशल	३,७००.०० दरमहा	३,६००.०० दरमहा
२	अर्धकुशल	३,५००.०० दरमहा	३,४००.०० दरमहा
३	अकुशल	३,३००.०० दरमहा	३,२००.०० दरमहा

स्पष्टीकरण.—या अधिसूचनेच्या प्रयोजनार्थ,—

- (अ) परिमंडळ-१.—सर्व महानगरपालिका क्षेत्र व त्यांच्या सिमेषासून २० कि. मी. चा परिसर.
- (ब) परिमंडळ-२.—परिमंडळ-१ मध्ये सामाविष्ट नसलेला उर्वरित सर्व परिसर.
- (क) रोजंदारीवर काम करणाऱ्या कामगारास देय असलेले मजुरीचे किमान वेतन दर तो कामगार ज्या वर्गाचा असेल, त्या वर्गासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या मासिक मजुरीच्या दरांना २६ ने भागून येणारा भागाकार नजीकच्या पैशापर्यंत पूर्णाकात करून काढण्यात येईल.
- (ड) किमान वेतनामध्ये साप्ताहिक सुट्टीच्या वेतनाचा सामावेश असेल.
- (इ) किमान वेतन दरामध्ये मूळ वेतन दर, विशेष भत्ता आणि सबलती असल्यास, त्याचे रोख मूल्य यासाठी अनुज्ञेय असलेल्या सर्व दरांचा सामावेश असेल.
- (फ) एखादा कुशल कामगार म्हणजे जो स्वतःच्या निर्णय शक्तीनुसार आपले काम कार्यक्षमतेने व जबाबदारीने पार पाडू शकतो, असा कामगार.
- (ज) अर्धकुशल कामगार म्हणजे जो सर्वसाधारणपणे नित्याच्या स्वरूपाचे काम करतो की, ज्यामध्ये निर्णय घेण्याची फारशी गरज नसते. परंतु तुलनेने त्याला दिलेले छोटेसे काम की, ज्यामध्ये महत्त्वाचे निर्णय इतरांकडून घेतले जातात असे काम योग्य रीतीने पार पाडण्याची आवश्यकता असते. मर्यादित व्याप्तीचे नित्याचे काम पार पाडणे हेच त्याचे कर्तव्य असते.
- (च) अकुशल कामगार म्हणजे ज्यास लहानसा किंवा स्वतंत्र निर्णय घेणे आणि पूर्वाभुव असणे आवश्यक नाही, परंतु तरीही व्यावसायिक परिस्थितीची माहिती असणे आवश्यक आहे, असे साध्या कर्तव्य पालनाचा अंतर्भाव असलेले काम करणारा कामगार म्हणून त्याच्या कामासाठी शारीरिक परिक्षमाशिवाय निरनिराळ्या वस्तूंची किंवा मालाची चांगली माहिती असणे आवश्यक असेल.

परिशिष्ट

महाराष्ट्र राज्यातील १० केंद्रांचा सरासरी ग्राहक मूल्य निर्देशांक (नवीन मालिका १९८२=१००) हा उक्त अनुसूचित रोजगारात नोकरीत असलेल्या कामगारांना लागू असलेला राहणीमान निर्देशांक असेल, महाराष्ट्र शासनाने नियुक्त केलेला सक्षम प्राधिकारी, १ जानेवारी आणि १ जुलै रोजी सुरू होणाऱ्या प्रत्येक सहामाहीच्या समाप्तीनंतर त्या सहा महिन्यांसाठी उक्त कर्मचार्यांना लागू असलेल्या राहणीमान निर्देशांकाची सरासरी काढील आणि ५८४ निर्देशांकावर अशा सरासरीची वाढ निश्चित करून अशा प्रत्येक अंकाच्या वाढीसाठी ज्या सहामाहीच्या संबंधात अशी सरासरी काढण्यात आलेली असेल, त्या सहा महिन्यांलगत पुढील सहामाहीच्या उक्त कर्मचार्यांना देय असलेला विशेष भत्ता (यात यानंतर ज्याचा “ राहणीमान भत्ता ” असा निर्देश करण्यात आला आहे.) परिमंडळाशी संबंधित दरमहा रुपये ३.०० या दराने असेल.

२. सक्षम प्राधिकारी, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, उपरोक्तप्रमाणे हिशोब करून काढलेला राहणीमान भत्ता जेव्हा जानेवारी ते जून या कालावधीतील प्रत्येक महिन्यासाठी देय असेल, तेव्हा जानेवारी महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यामध्ये आणि जेव्हा जुलै ते डिसेंबर या कालावधीतील प्रत्येक महिन्यासाठी देय असेल, तेव्हा जुलै महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यामध्ये जाहीर करील :

परंतु सक्षम प्राधिकारी, किमान वेतन निश्चित केल्याच्या दिनांकापासून देय असलेला राहणीमान भत्ता, जून किंवा डिसेंबर अखेरपर्यंत किंवा यथास्थिती, किमान वेतन दर निश्चित करण्यात आल्याच्या दिनांकानंतर लगेचच जाहीर करील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

ल. ना. सदाफुले,
कार्यासन अधिकारी.

In pursuance of Clause (3) of Article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Government Notification, Industries, Energy and Labour Department No. MWA. 82009/CR-1185/LAB-7, dated 31st August 2009 is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

L. N. SADAFULE,
Section Officer.

INDUSTRIES, ENERGY AND LABOUR DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 31st August 2009

NOTIFICATION

MINIMUM WAGES ACT, 1948.

No. MWA. 82009/CR-1185/LAB-7.—Whereas by Government Notification, Industries, Energy and Labour Department No. MWA-5283 / CR-5514 / Lab-7, dated the 20th October 1983, the Government of Maharashtra had revised the minimum rate of wages payable to the employees employed in the Schedule Employment *viz* 'Employment in any brick or rooftilies (terra-cotta or earthen) manufactory' (hereinafter referred to as "the said scheduled employment") in the State of Maharashtra ;

And whereas the Government of Maharashtra, having reviewed the minimum rates of wages payable to the employees employed in the said scheduled employment, considers it necessary to revise them further.

Now therefore, in exercise of the powers conferred by clause (b) of sub-section (1) of section 3 read with sub-section (2) of section 5 of the Minimum Wages Act, 1948 (XI of 1948), in its application to the State of Maharashtra, the Government of Maharashtra, after considering all the representations received in respect of the proposal published in the Government Notification, Industries, Energy and Labour Department, No. MWA.112008/CR-1065/LAB-7,

dated the 5th February 2009 and after consulting the Advisory Board, hereby revises, with effect from 13th August 2009, the minimum rates of wages payable to the employees employed in the said scheduled employment and refixes them, as set out in column (3) of the Schedule appended hereto, as the minimum rates of wages payable to the class of employees mentioned against them in column (2) of the said Schedule :—

Schedule

Sr.No. (1)	Class of employees (2)	Minimum Rates of Wages	
		Zone-I (3)	Zone-II
		Rs.	Rs.
		<i>Brick Section</i>	
1	Employees employed as Brick Molder		
	9" X 4" X 3" size of brick	300.00 (per 1000 bricks)	280.00 (per 1000 bricks)
	9" X 4" X 6" size of brick	600.00 (per 1000 bricks)	560.00 (per 1000 bricks)
2	Vit Vahatukdar		
	9" X 4" X 3" size of brick	65.00 (per 1000 bricks)	60.00 (per 1000 bricks)
	9" X 4" X 6" size of brick	130.00 (per 1000 bricks)	120.00 (per 1000 bricks)
3	Manager/Mukadam/ Supervisor/Accountant	3700.00 (per Month)	3600.00 (per Month)
4	Bhatkar (Bhattiwala)	3500.00 (per Month)	3400.00 (per Month)
5	Koyalawala	3300.00 (per Month)	3200.00 (per Month)
		<i>Roof Tile Section</i>	
1	Skilled	3700.00 (per Month)	3600.00 (per Month)
2	Semi Skilled	3500.00 (per Month)	3400.00 (per Month)
3	UnSkilled	3300.00 (per Month)	3200.00 (per Month)

Explanation.—For the purpose of this notification,—

- (a) **Zone I.**— Shall comprise of the areas falling within the limits of all Municipal Corporations and the areas within a radius of 20 Kilometres from the limits of the Municipal Corporations ;
- (b) **Zone II.**— Shall comprise of all the areas which are not covered in Zone I ;
- (c) the minimum rates of daily wages payable to an employee employed on daily wages shall be computed by dividing the minimum rates of monthly wages fixed for the class of employees to which he belongs by twenty six, the quotient being stepped upto the nearest *paisa* ;
- (d) the minimum rates of wages shall be inclusive of payment of remuneration in respect of weekly day of rest ;
- (e) the minimum rates of wages shall consist of basic rates, the cost of living allowance, the cash value of concessions, if any ;
- (f) a skilled employee is one, who is capable of working efficiently, exercising considerable independent judgment and discharging his duties responsibly ;
- (g) a semi-skilled employee is one, who does work generally of a well defined routine nature, wherein the major requirement is not so much of the judgment, skills and dexterity but of proper discharge of duties assigned to him for a relatively narrow job and important decisions are made by others. His work is thus limited to the performance of routine operation of limited scope ;
- (h) an unskilled employee is one, who does operations that involve the performance of simple duties which require the exercise of little or no independent judgment or previous experience although a familiarity with the occupational environment is necessary. His work may thus require, in addition to physical exertion and familiarity with a variety of articles or goods.

APPENDIX

The average Consumer Price Index number in respect of ten centre in the State of Maharashtra for working class (New series 1982=100) shall be Cost of Living Index Number applicable to the employee employed in the said schedule employment. The Competent Authority appointed by Government shall after the expiry of every six months commencing on the first day of January and the first day of July, calculate the average of the Cost of Living Index Number applicable to the said employee for these six months and ascertain the rise of the such average over 584 points. For such rise of every point, special allowance (hereinafter referred to as "the Cost of Living Allowance") payable to the employees in the said Scheduled Employment for each of the six months immediately following the six months in respect of which such average has been calculated at the rate of Rs. 3.00 per months in respect of all Zones.

2. The Cost of Living Allowance computed as aforesaid shall be declared by the Competent Authority by notification in the *Official Gazette* in the last week of July when such allowance is payable for each of the month from July to December and in the last week of January when such allowance is payable for each of the months from January to June :

Provided that, the Competent Authority shall declare the Cost of Living Allowance payable in respect of the period from the date of fixation of the rate of minimum wages to the end of December or June as the case may be immediately after the said date with effect from which the minimum rates of wages are fixed.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

L. N. SADAFULE,
Section Officer.